

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

14. oktoober 2010*

Kohtuasjas C-67/09 P,

mille ese on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 12. veebruaril 2009 esitatud apellatsioonkaebus

Nuova Agricast Srl, asukoht Cerignola (Itaalia),

Cofra Srl, asukoht Barletta (Itaalia),

esindaja: advokaat A. Calabrese,

apellandid,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: V. Di Bucci ja E. Righini, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses astmes

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano ning kohtunikud A. Borg Barthet, M. Ilešić (ettekandja), M. Safjan ja M. Berger,

kohtujurist: E. Sharpston,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 22. aprilli 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Apellatsioonkaebuses paluvad Nuova Agricast Srl (edaspidi „Nuova Agricast”) ja Cofra Srl (edaspidi „Cofra”) tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 2. detsembri 2008. aasta otsuse liidetud kohtuasjades T-362/05 ja T-363/05: Nuova Agricast ja Cofra vs. komisjon (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega jäeti rahuldamata apellantide nõue hüvitada kahju, mis neil tekkis väidetavalt seoses Euroopa Ühenduste Komisjoni 12. juuli 2000. aasta otsusega mitte esitada vastuväiteid abikavale investeeringute tegemiseks Itaalia vähem soodsatesse piirkondadesse (riigiabi N 715/99 – Itaalia) (edaspidi „vaidlusalune otsus”), mille kokkuvõtte avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas (EÜT C 278, lk 26), ja seoses komisjoni tegevusega nimetatud otsusele eelnenud menetluses.

Õiguslik raamistik

Kuni 31. detsembrini 1999 lubatud abikava investeeringute tegemiseks Itaalia vähem soodsatesse piirkondadesse

- 2 22. oktoobri 1992. aasta dekreetseadusega nr 415, mis puudutab Mezzogiornole antavat erakorralist abi käsitlevaid ühtseid eeskirju sisaldava 1. märtsi 1986. aasta seaduse nr 64 taasrahastamist (rifinanziamento della legge 1° marzo 1986, n. 64, recante

disciplina organica dell'intervento straordinario nel Mezzogiorno, *GURI* nr 249, 22.10.1992, lk 3), mis pärast 19. detsembri 1992. aasta seadusega nr 488 (*GURI* nr 299, 21.12.1992, lk 3, parandus: *GURI* nr 301, 23.12.1992, lk 40) sisseviidud muudatusi muudeti seaduseks, mida omakorda on muudetud 3. aprilli 1993. aasta dekreetseadusega nr 96 (*GURI* nr 79, 5.4.1993, lk 5, edaspidi „seadus nr 488/1992”), on Itaalia seadusandja kehtestanud finantsmeetmed, mille eesmärk on julgustada ettevõtjaid arendama teatavat tootmistegevust riigi vähem soodsates piirkondades.

- 3 1. märtsil 1995 ja 21. mail 1997 tegi komisjon kaks otsust mitte esitada vastuväiteid seadusel nr 488/1992 ja selle erinevatel rakendussätetel põhinevatele järjestikustele abikavadele esiteks kuni 31. detsembrini 1996 ja seejärel kuni 31. detsembrini 1999 (riigiabid nr N 40/95 ja nr N 27/A/97). Nende otsuste kohta avaldati kokkuvõtlikud teated Euroopa Ühenduste Teatajas 18. juulil 1995 1. märtsi 1995. aasta otsuse kohta (EÜT 1995, C 184, lk 4) ja 8. augustil 1997 21. mai 1997. aasta otsuse kohta (EÜT 1997, C 242, lk 4, edaspidi „1997. aasta otsus”).
- 4 1997. aasta otsusega heakskiidetud abikava (edaspidi „1997.–1999. aasta abikava”) rakendamise kord kehtestati esiteks Comitato interministeriale per la programmazione economica (ministeeriumidevaheline majandusplaneerimise komitee) 27. aprilli 1995. aasta otsusega (*GURI* nr 142, 20.6.1995, lk 17), mis kehtestas suunised toetuste andmiseks seaduse nr 488/1992 artikli 1 lõike 2 tähenduses (direttive per la concessione di agevolazioni ai sensi dell'art. 1, comma 2, del decreto-legge 22 ottobre 1992, n. 415, convertito nella legge 19 dicembre 1992, n. 488, in tema di disciplina organica dell'intervento straordinario nel Mezzogiorno), muudetud nimetatud komitee 18. detsembri 1996. aasta otsusega (*GURI* nr 70, 25.3.1997, lk 35), teiseks Ministero dell'Industria, del Commercio e dell'Artigianato (tööstus-, kaubandus- ja käsitöoministeerium, edaspidi „MICA”) 20. oktoobri 1995. aasta dekreediga nr 527 (*GURI* nr 292, 15.12.1995, lk 3), millega võetakse vastu määrus riigi vähem soodsates piirkondades arendatava tootmistegevuse jaoks ettenähtud toetuse andmise ja

väljamaksmise korra ja menetluse kohta (regolamento recante le modalità e le procedure per la concessione ed erogazione delle agevolazioni in favore delle attività produttive nelle aree depresse del Paese), muudetud nimetatud ministeeriumi 31. juuli 1997. aasta dekreediga nr 319 (*GURI* nr 221, 22. 9.1997, lk 31), ning kolmandaks MICA 20. novembri 1997. aasta ringkirjaga nr 234363 (*GURI* nr 291 regulaarne lisa, 15.12.1997).

5 See kord näeb muu hulgas ette, et:

- iga aasta jaoks ettenähtud rahalised vahendid jagati kahte võrdsesse ossa ja eraldati kahe taotluste esitamise kutse kaudu; samas võis olenevalt vahendite olemasolust rahalisi vahendeid puudutaval aastal rahaliste vahendite jaotuskorda dekreediga muuta, võimaldades eelkõige eraldada kõnealuseid rahalisi vahendeid üheainsa taotluste esitamise kutse kaudu;
- taotluste esitamise kutse raames esitatud taotlusi vaatasid läbi pädevad pangad, kes andsid normatiivsete kriteeriumide alusel nimetusega *indicatori* (edaspidi „indikaatorid”) taotlustele teatud arvu punkte;
- pankadelt saadud informatsiooni alusel koostas MICA taotluste piirkondlikud pingeread, kus taotlused olid vastavalt saadud punktidele järjestatud alanevas järjekorras, ja võttis vastu dekreediga abi eraldamise kohta taotlejatele alates esimesest taotlejast kuni vastava kutsega seotud rahaliste vahendite ammendumiseni;

- abikõlblikeks kuludeks olid kulud, mis olid tekkinud pärast taotluses viidatud kutsele eelneva kutse tähtpäeva, välja arvatud inseneri- ja muudeks õpinguteks või ettevõtja maa omandamiseks ja arendamiseks tehtud kulutused, mis olid abikõlblikud taotluse esitamise kuupäevale eelnenud 12. kuust alates;

- ettevõtjad, kelle taotlused kanti piirkondlikku pingeritta, kuid kes toetust ei saanud, kuna kutsele vastavad ressursid olid väiksemad kui taotletud abi kogusumma, võisid kas ühe korra esitada sama projekti uuesti sellele kutsele, mille raames nende taotlus algselt oli esitatud, vahetult järgneva sobiva kutse alusel (taotluse „automaatse ülekandmise” moodus) ilma indikaatorite poolt arvesse võetavaid elemente muutmata, või loobuda automaatsest ülekandmisest ja esitada sama projekti uuesti sellele kutsele, mille raames nende taotlus algselt oli esitatud, järgneva esimese sobiva kutse alusel, muutes taotluse konkurentsivõime suurendamiseks kõiki või osasid indikaatorite poolt arvestatavaid elemente, ilma et projekti olulisi elemente oleks siiski muudetud (taotluse „ülevaatamise” moodus); mõlemal juhul kehtisid kulude abikõlblikkuse suhtes esialgsetele taotlustele ette nähtud tingimused.

Vaidlusalune otsus ja 1. jaanuarist 2000 kuni 31. detsembrini 2006 lubatud abikava investeringute tegemiseks Itaalia vähem soodsatesse piirkondadesse

- 6 18. novembril 1999 esitasid Itaalia ametiasutused EÜ artikli 88 lõike 3 alusel komisjonile teate, mille komisjon registreeris numbri N 715/99 all, abikava kohta, mida oli ette nähtud rakendada alates 1. jaanuarist 2000 ja mis põhines seadusel nr 488/1992.

- 7 Sellele teatele järgnes komisjoni ja Itaalia ametiasutuste kirjavahetus ning Itaalia valitsuse ja komisjoni teenistuste 16. mai 2000. aasta kohtumine.
- 8 Selle kirjavahetuse hulgas oli ka Itaalia ametiasutuste 3. aprilli 2000. aasta kiri. MICA andis selles teada, et kui komisjon jääb oma seisukohale, et abikõlblikkuse põhimõte kulude suhtes, mis olid tekkinud alates eelneva taotluste esitamise kutse tähtpäevale järgnevast päevast, on vastuolus riigiabi vajalikkuse põhimõttega, on eelnevalt kehtinud abikavasse tehtavat olulist muudatust arvestades ilmtingimata vajalik, et nende kulude arvessevõtmiseks, mis tekkisid pärast eelneva taotluste esitamise kutse tähtpäeva, kehtestataks tagasiulatuvalt üleminekumeede, mis kohalduks uue abikava esmakordsel rakendamisel.
- 9 Selle kirjavahetuse hulgas oli ka komisjoni 29. mai 2000. aasta kiri (edaspidi „29. mai 2000. aasta kiri”).
- 10 Selles kirjas viitas komisjon selle aasta 16. mai koosolekule, kus Itaalia ametiasutused tegid „ettepaneku sätestada asjassepuutuvasse kavasse üleminekusäte, mis kohalduks selle kava esmakordsel rakendamisel ning mille alusel tunnustataks tagasiulatuvat nende kulude abikõlblikkust, mis tekkisid pärast viimse kutse tähtpäeva möödumist”. Selle ettepaneku eesmärk oli „vältida reguleerimatust varem kehtinud ja uue abikava vahepealsel ajal, peamiselt nende ettevõtjate (algatuste) õiguspärase ootuse tõttu, mida nimetatud üleminekukord puudutas ja mis kuulusid kahte eri kategooriasse:

a) need, kes esitasid taotluse eelmise sobiva kutse alusel ja olid pädevatelt pankadelt saadud heakskiidu alusel kantud piirkondlikku pingeritta, kuid kes rahaliste vahendite vähesuse tõttu ei olnud toetust saanud, ja b) need, kelle nimel abitaotlust ei olnud veel esitatud, kuigi projekti investeerimist oli juba alustatud”.

- 11 Esimese, a) kategooria osas palus komisjon Itaalia ametiasutustel 29. mai 2000. aasta kirjas „vaadata läbi uue korra kohaldamise esimeses etapis ainult taotlusi, mis esitati ja mida menetleti viimati avaldatud kutse alusel, nii nagu need oleksid saanud heakskiidu ja kantud nimetatud pingeritta”. Teise, b) kategooria osas soovitas ta nendel ametiasutustel võtta tagasi ettepanek investeerimisprojekti abikõlblikkuse kohta siis, kui enne abitaotluse esitamist oli projekt juba käivitatud, kuna see ettepanek ei olnud kooskõlas regionaalabi suunistega (EÜT 1998, C 74, lk 9).
- 12 Itaalia ametiasutused muutsid seejärel abikava projekti.
- 13 Vaidlusaluses otsuses, millest Itaalia Vabariigile teatati 2. augustil 2000, otsustas komisjon sellele abikavale vastuväiteid mitte esitada kuni 31. detsembrini 2006 (edaspidi „2000.–2006. aasta abikava”).
- 14 Vaidlusaluses otsuses on säte, mille spetsiifiline eesmärk on kiita heaks abikavas sisalduvad meetmed, mis tagavad ülemineku 1997.–1999. aasta abikavalt (edaspidi „üleminekusäte”). See säte on sõnastatud järgmiselt:

„Taotlusi, mis esitati [1997.–1999. aasta abikava] raames avaldatud viimase kutse alusel ja mis tunnistati abi saamiseks sobivaks, kuid millele selle kutse jaoks eraldatud

rahaliste vahendite vähesuse tõttu abi ei antud, peetakse erandkorras abikõlblikeks vaid käesoleva kava esmakordsel rakendamisel, see tähendab selle kava alusel korraldatud esimese kutse raames ja tingimusel, et abitaotlused on igal juhul esitatud enne investeerimisprojekti elluviimise alustamist.”

- 15 Pärast seda otsust võttis MICA vastu 14. juuli 2000. aasta dekreeidi (*GURI* nr 166, 18.7.2000, lk 49), mis täpsustas seaduses nr 488/1992 viidatud riigi vähem soodsa-tes piirkondades arendatava tootmistegevuse jaoks ette nähtud toetuste maksimaal-seid lubatud summasid Basilicata, Calabria, Campania, Apuulia, Sardiinia ja Sitsii-lia piirkondade jaoks (misure massime consentite relative alle agevolazioni in favore delle attività produttive nelle aree depresse del Paese di cui alla legge n. 488/1992 per le regioni Basilicata, Calabria, Campania, Puglia, Sardegna e Sicilia), ja 14. juuli 2000. aasta ringkirja nr 9003 (*GURI* nr 175 regulaarne lisa, 28.7.2000), et täpsustada 2000.–2006. aasta abikava rakendamise korda.

- 16 Selle dekreeidi ainsa artikli lõike 2 esimene lõik sätestab, et toetusmeetmeid võib eral-dada „selliste kulude [...] katmiseks, mida peeti abikõlblikuks viimase sobiva kutsega seotud kavade raames, mida oli analüüsitud ja mis olid heaks kiidetud, kuid mis raha-liste vahendite vähesuse tõttu ei olnud toetust saanud”.

Vaidluse taust

- 17 1997.–1999. aasta abikava raames avaldas MICA 1. detsembril 1997 kolmanda taot-luste esitamise kutse tööstussektoris, mis vastas 1998. aasta esimesele poolaastale (edaspidi „kolmas kutse”).

- 18 Huvitatud ettevõtjatel oli abitaotluste esitamiseks aega 16. märtsini 1998. Nad võisid taotleda alates eelneva kutse (teine kutse) alusel esitatud taotluste esitamise tähtaja lõppemisele järgnenud päevast, st alates 1. jaanuarist 1997 tehtavate kulude rahastamist.
- 19 Nuova Agricast ja Cofra esitasid kumbki abitaotluse kolmanda kutse alusel. Ettenähtud kulude kogusumma oli vastavalt 9 516 000 000 ITL ja 8 062 000 000 ITL. Mõlemad nimetatud summad hõlmasid kulusid, mis olid kantud enne asjassepuutuva abitaotluse esitamist, kuid pärast eelmise kutse tähtpäeva saabumist.
- 20 Need taotlused, mis loeti abikõlblikuks, lisati MICA 14. augusti 1998. aasta dekreediga Apuulia piirkonna taotluste pingeritta. Oma järjekoha tõttu nimetatud pingereas apellandid taotletud abi sellegipoolest ei saanud, kuna rahalisi vahendeid ei piisanud.
- 21 Nendes dekreetides on märgitud, et vastavalt 20. oktoobri 1995. aasta dekreedile nr 527/95, mida on muudetud 31. juuli 1997. aasta dekreediga nr 319, kantakse taotlused, millele antud järjekoha tõttu kolmanda kutse alusel abi ei saada, automaatselt muutmata kujul tööstussektoris 1998. aasta teise poolaasta abitaotluste esitamise neljanda kutse (edaspidi „neljas kutse”) pingeritta, kusjuures kulude abikõlblikkuse seisukohast jäävad kehtima algse taotluse suhtes kehtinud tingimused. Nendes täpsustati ka, et kuigi ettevõtja kulude abikõlblikkuse seisukohast jäävad kehtima algse taotluse suhtes kehtinud tingimused, peab ta juhul, kui ta sõnastab abitaotluse

ümber, sellest automaatsest ülekandmisest loobuma ja esitama taotluse viienda taotluste esitamise kutse – mis vastab 1999. aasta esimesele poolaastale – tähtaja jooksul, mis määratakse kindlaks dekreediga.

- 22 Vahepeal avaldati neljas kutse. Nuova Agricast ja Cofra loobusid oma taotluse automaatsest ülekandmisest neljanda kutse pingeritta, et saada võimalus esitada ümbersõnastatud taotlus uuesti sellele kutsele järgneva esimese sobiva kutse alusel.
- 23 Itaalia ametivõimud ei avaldanud aga ühtegi sobivat kutset enne 31. detsembrit 1999, mis oli 1997.–1999. aasta abikavale komisjoni antud heakskiidu lõppemise kuupäev.
- 24 14. juulil 2000, s.o pärast 2000.–2006. aasta abikava jõustumist, avaldasid Itaalia ametivõimud kaheksanda taotluste esitamise kutse tööstussektoris (edaspidi „kaheksas kutse”).
- 25 2000.–2006. aasta abikava raames kehtinud tingimusi arvestades leiti, et apellantide ümbersõnastatud taotlus, mille puhul ei olnud võimalik tugineda vaidlusaluses otsuses olevale üleminekusättele, on vastuvõetamatu ning seda ei kantud kaheksanda kutse alusel koostatud pingeritta.
- 26 Apellandid esitasid seejärel koos teiste samas olukorras olevate Itaalia ettevõtjatega Üldkohtule esimese hagi, nõudes vaidlusaluse otsuse tühistamist. 15. juuni 2005. aasta määrusega kohtuasjas T-98/04: SIMSA jt vs. komisjon, jättis Üldkohus hagi

vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata põhjusel, et see oli esitatud pärast EÜ artikli 230 viiendas lõigus ette nähtud kahekuulise tähtaja möödumist.

- 27 Lisaks esitas Nuova Agricast kaebuse Tribunale ordinario di Romale, nõudes, et Ministero delle Attività Produttive, kes võttis üle MICA ülesanded, kohustataks hüvitama kahju, mida Nuova Agricast oli väidetavalt kandnud taotletud abi saamata jäämise tõttu. Selles menetluses väitis ta eelkõige, et komisjoniga peetud läbirääkimistel abikava uuendamiseks pärast 31. detsembrit 1999 ei olnud Itaalia riik nõuete kohaselt hoolitsenud selliste ettevõtjate õiguste kestmajäämise eest, kes nagu temagi, olid kolmanda kutse ajal loobunud automaatsest kandmisest pingeritta, mis koostati neljanda kutse alusel, et esitada ümbersõnastatud taotlus sellele kutsele järgneva sobiva kutse alusel.
- 28 Selles menetluses esitas Tribunale ordinario di Roma 14. juuni 2006. aasta otsusega eelotsusetaotluse, mis puudutas vaidlusaluse otsuse kehtivust võrdse kohtlemise ja põhjendamiskohustuse seisukohast. Euroopa Kohus vastas sellele eelotsusetaotlusele 15. aprilli 2008. aasta otsusega kohtuasjas C-390/06: Nuova Agricast (EKL 2008, lk I-2577), märkides, et esitatud küsimuse uurimisel ei tõusetunud ühtegi asjaolu, mis võiks mõjutada vaidlusaluse otsuse kehtivust.
- 29 Vaidlusaluse otsuse kehtivuse analüüsis võrdse kohtlemise seisukohast tuvastas Euroopa Kohus selle kohtuotsuse punktis 62, et komisjon pidi olema teadlik selliste ettevõtjate nagu Nuova Agricast olemasolust, kelle abitaotlus oli kantud kolmanda kutse pingeritta, kuid kes rahaliste vahendite vähesuse tõttu ei olnud selle kutse alusel taotletud abi saanud ja kes olid loobunud automaatsest ülekandmisest neljanda kutse alusel koostatud pingeritta, et esitada ümbersõnastatud taotlus sellele kutsele järgneva sobiva kutse alusel (edaspidi „esimese kategooria ettevõtjad”), ja teadlik ka

selliste ettevõtjate olemasolust, kelle taotlus oli kantud neljanda kutse alusel koostatud pingeritta, kuid kes rahaliste vahendite vähesuse tõttu ei olnud taotletud abi saanud (edaspidi „teise kategooria ettevõtjad”).

- ³⁰ Euroopa Kohus järeldas aga nimetatud kohtuotsuse punktides 77 ja 78, et kiites heaks 2000.–2006. aasta abikava, mille kohaselt said vaidlusaluses otsuses viidatud üleminekusättele tugineda üksnes teise kategooria ettevõtjad, ei rikkunud komisjon võrdse kohtlemise põhimõtet, sest selle kategooria ja esimese kategooria ettevõtjad ei olnud sarnases olukorras.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- ³¹ Nuova Agricast ja Cofra esitasid 21. septembril 2005 Üldkohtu kantseleile eraldi hagiavaldused vaidlusaluse otsuse vastuvõtmisega komisjoni tekitatud kahju hüvitamise nõudes. Kaks kohtuasja liideti suulise menetluse ja kohtuotsuse huvides.

- ³² Üldkohus rahuldaski 1. märtsi 2006. aasta otsusega komisjoni esitatud menetlust korraldava meetme võtmise taotluse osaliselt ja palus tal kirjalikes nõuetes keskenduda esiteks hagiavalduse vastuvõetavuse küsimusele ja teiseks sellele institutsioonile

etteheidetud õigusvastase tegevuse esinemise, väidetavalt tekitatud kahju olemasolu ja laadi ning etteheidetud tegevuse ja kahju põhjusliku seose küsimustele.

- 33 Vaidlustatud kohtuotsuses jättis Üldkohus hagiavalduse rahuldamata ja mõistis kohtukulud välja hagejatelt.
- 34 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 48–51 tunnistas Üldkohus kõigepealt vastuvõetamatuks komisjoni nõude, et väljend *falso ideologico* (kuritegelik valeandmete esitamine), mida hagejad kasutavad 29. mai 2000. aasta kirja kirjeldamisel, kustutataks nende menetlusedokumentidest.
- 35 Üldkohus märkis, et hagejad väidavad sisuliselt, et komisjon on teadlikult jätnud selles kirjas välja toomata asjaolu, et Itaalia ametiasutused soovisid kaitsta mitte ainult nende ettevõtjate olukorda, kes esitasid taotlusi neljanda kutse alusel, vaid ka nende ettevõtja olukorda, kes esitasid taotlusi kolmanda kutse alusel. Üldkohus leidis, et kirjas sisalduvat „valeandmete esitamist”, millele hagejad viitavad, ei ole toime pandud, sest selles eristatakse Itaalia ametiasutuste kavandatud üleminekumeetme laia kohaldamisala ja komisjoni poolt nendele ametiasutustele esitatud palvet meetme kohaldamisala kitsendada, rakendades seda vaid viimase kutse alusel taotluse esitanud ettevõtjatele. Üldkohus leidis aga, et tema ülesanne ei ole piirata kohtuasja poolte sõnavabadust, kui jäädakse kutsetegevuseeskirjade nõuete piiresse; seda piiri aga käesolevas asjas ületatud ei ole, sest hagejad on sõnaselgelt märkinud, et nad ei väida, et

komisjon on toime pannud kuritegeliku valeandmete esitamise Itaalia karistusõiguse tähenduses.

³⁶ Edasi, mis puudutab kahju hüvitamise nõuet, siis pärast seda, kui Üldkohus oli tuvastanud, et kõigepealt tuleb hagiavaldus läbi vaadata sisuliselt, mitte uurida komisjoni vaidlustatud hagiavalduse vastuvõetavust, uuris ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 76–96, kas täidetud on tingimused, mille alusel võib institutsiooni tegevuse õigusvastaseks tunnistada.

³⁷ Hagejate peamine argumentatsioon, millega sooviti tõendada, et komisjon on toime pannud mitmeid õigusvastaseid tegusid seetõttu, et ta palus 29. mai 2000. aasta kirjas Itaalia ametiasutustel muuta üleminekumeetme projekti ja et ta võttis vastu vaidlusaluse otsuse, lükati vaidlustatud kohtuotsuse punktides 80–84 tagasi järgmises sõnastuses:

„80 Mis puutub hagejate [...] peamisesse argumentatsiooni, siis põhineb see sisuliselt eeldusel, et 1997. aasta otsusega otsustas komisjon mitte esitada vastuväiteid hagejate teistkordsesse osalemisse seaduse nr [488/1992] rakendamisel korraldatud kutsemenetluses, mis algatatakse pärast 31. detsembrit 1999. Tuleb meenutada, et EÜ artikli 87 lõikest 1 tuleneva üldpõhimõtte kohaselt on riigiabi andmine keelatud. Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tuleb erandit sellest reeglist tõlgendada kitsalt (Üldkohtu 14. jaanuari 2004. aasta otsus kohtuasjas T-109/01: *Fleuren Compost vs. komisjon*, EKL 2004, lk II-127, punkt 75). Selleks et kindlaks teha, kas abi kuulub abikavale vastuväidete esitamata jätmise otsuse ajalisel kohaldamisalasse, tuleb uurida, kas seda abi saab pidada antuks enne selle otsuse kehtivuse tähtpäeva möödumist; selle kindlakstegemise kriteeriumiks on sellise õiguslikult siduva akti vastuvõtmine, millega pädev siseriiklik ametiasutus võtab endale kohustuse abi anda (vt selle kohta [eespool viidatud] kohtuotsus, punktid 68 ja 71–74). Järelikult puudutab abikavale vastuväidete esitamata

jätmise otsus ainult selles kavas ettenähtud abi tegelikku andmist, kuna asjakohane siseriiklik ametiasutus on kohustatud seda abi andma enne selle otsuse kehtivuse lõppemist.

81 Järelikult, kuigi käesolevas asjas ei ole komisjon 1997. aasta otsuses vastu sellele, et [1997.–1999.] aasta abikava lubab hagejatele esitada ümbersõnastatud abi taotluse neljandast kutsest hilisema sobiva kutse alusel, pidi selleks, et see otsus kohaldatav oleks, esiteks teine taotlus olema esitatud enne nimetatud otsusega antud heakskiidu kehtivuse lõppemist ja teiseks Itaalia ametiasutused olema võtnud endale kohustuse anda selle teise taotluse alusel taotletud abi samuti enne nimetatud heakskiidu kehtivuse lõppemist. On tuvastatav, et 1997. aasta otsusega otsustas komisjon mitte esitada vastuväiteid [1997.–1999.] aasta abikavale kuni 31. detsembrini 1999. Samuti on tuvastatav, et enne 1. jaanuari 2000 ei avaldatud ühtki kutset, mis oleks võimaldanud hagejatel oma taotlus esitada, ja et enne seda kuupäeva ei võtnud Itaalia ametiasutused vastu ühtki siduvat akti, milles nad võtaksid endale kohustuse hagejatele taotletud abi anda.

82 Nagu märgib õigesti ka komisjon, on lisaks välistatud, et puhtalt võimalus osaleda teist korda kutsemenetluses, mille tulemusel võidakse otsustada abi andmine, võiks anda alust järeldada, et taotletud abi ka antakse, kui see võimalus avaneb. Nii 1997. aasta otsuse sõnastusega kui ka EÜ artikli 87 lõikes 1 sätestatud riigiabi keelu erandite kitsa tõlgendamise nõudega on vastuolus heakskiidetud abikava ajalise kohaldamisala selline laiendamine. Lisaks on tuvastatav, et hagejatel puudub igasugune kindlus selles, kas ümbersõnastatud taotluse esitamisel neile taotletud abi antakse.

83 Järelikult oli 1997. aasta otsuses ette nähtud hageja viidatud „ümbersõnastamise õigus” – kui eeldada, et see on olemas – kohaldatav ainult juhul, kui seda õigust teostati enne 1. jaanuari 2000 ja kui Itaalia ametiasutused olid enne seda kuupäeva võtnud kohustuse anda hagejatele abi, mida nad teist korda taotlesid. Nagu juba eespool märgitud, on tuvastatud, et seda ei olnud tehtud.

84 Kuna 1997. aasta otsust ei saa tõlgendada nii, et see andis hagejatele õiguse esitada ümbersõnastatud abitaotlus pärast selle otsuse kehtivuse lõppemist avaldatud kutse alusel, on hagejate argumentatsiooni aluseks olev eeldus väär. Seega tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata kõik sellele eeldusele tuginevad hagejate argumendid.”

³⁸ Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 85–87 lisab Üldkohus, et seda järeldust ei muuda Euroopa Kohtu 22. juuni 2006. aasta otsuses liidetud kohtuasjades C-182/03 ja C-217/03: Belgia ja Forum 187 vs. komisjon (EKL 2006, lk I-5479) esitatud lahend, millele hagejad viitasid, kuna nende kahe kohtuasja asjaolud on väga erinevad.

³⁹ Kui Üldkohus oli seejärel vaidlustatud kohtuotsuse punktides 88–95 tagasi lükanud hagejate poolt teise võimalusena esitatud argumendid, järeldas ta lõpuks kohtuotsuse punktides 96 ja 97, et hagejad ei ole tõendanud, et komisjon on toime pannud piisavalt selge rikkumise, mille alusel tekiks Euroopa Ühenduse lepinguväline vastutus, ning seetõttu tuleb hagiavaldused jätta rahuldamata.

Poolte nõuded Euroopa Kohtus

40 Nuova Agricast ja Cofra paluvad Euroopa Kohtul esiteks:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles leiti, et 29. mai 2000. aasta kirjas ei ole esitatud valeandmeid, ning jätta seega rahuldamata komisjoni vastuhagi väljendi *falso ideologico* kustutamise nõudes;
- lahendada Üldkohtu 1. märtsi 2006. aasta otsusega võetud menetlust korraldavate meetmete esemeks olevad küsimused ja tuvastada, et esimeses astmes esitatud hagides kirjeldatud tegevusega on komisjon raskelt ja ilmselgelt rikkunud liidu õigust ja põhjustanud sellega apellantidele varalist kahju;
- saata kohtuasi tagasi Üldkohtule nende küsimuste lahendamiseks, mis ei olnud menetlust korraldavate meetmete esemeks,
- ja kohtukulude osas:
 - i) kui Euroopa Kohus teeb asjas lõpliku otsuse – vähemalt Üldkohtu 1. märtsi 2006. aasta otsusega võetud menetlust korraldavate meetmete esemeks olevates küsimustes –, siis mõista mõlema astme kohtukulud välja komisjonilt, või

- ii) kui kohtuotsusega ei saa olenemata sellest, et lahendatakse kõik menetlust korraldavate meetmete esemeks olevad küsimused, teha lõplikku otsust, sest igal juhul tuleb asi suunata tagasi otsustamiseks Üldkohtule, et lahendada need küsimused, mis menetlust korraldavate meetmete esemeks ei olnud, siis otsustada kohtukulude jaotus hiljem.

41 Nuova Agricast ja Cofra nõuavad teise võimalusena, et kohtuasi suunataks tagasi Üldkohtule otsustamiseks, kui Euroopa Kohtu hinnangul ei saa kohtuasjas teha lõplikku kohtuotsust.

42 Komisjon palub Üldkohtul:

- jätta apellatsioonkaebus vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata;
- teise võimalusena jätta apellatsioonkaebus põhjendamatus tõttu rahuldamata;
- alternatiivne nõue: jätta vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata esimeses astmes esitatud kahju hüvitamise nõue;
- teise võimalusena suunata kohtuasi tagasi Üldkohtule otsustamiseks vastavalt Euroopa Kohtu põhikirja artiklile 61, ja

- mõista kohtukulud välja apellantidelt.

Apellatsioonkaebus

- ⁴³ Apellatsioonkaebuse põhjenduses tuginevad apellandid kolmele väitele. Esimeses ja teises väites leiavad nad, et Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 80–84 vääralt tagasi lükanud nende argumentatsiooni aluseks oleva peamise eelduse, et 1997. aasta otsust tuleb tõlgendada kui nende olukorras olevatele ettevõtjatele antud luba esitada ümbersõnastatud taotlus ka pärast 31. detsembrit 1999 avaldatud kutse alusel. Kolmas väide põhineb argumendil, et Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 50 ja 51 moonutanud 29. mai 2000. aasta kirja sisu.

Vastuvõetavus

- Poolte argumendid

- ⁴⁴ Komisjon väidab, et apellatsioonkaebus on vastuvõetamatu, sest kõik kolm väidet, millele apellandid tuginevad, on vastuvõetamatud.

- 45 Esimene ja teine väide on vastuvõetamatud seetõttu, et neis ei ole piisavalt täpselt märgitud, millised on vaidlustatud kohtuotsuse osad, mida kritiseeritakse. Kõik väited on vastuvõetamatud ka seetõttu, et need ei puuduta liidu õiguse rikkumist, vaid Itaalia õigust või vähemalt Itaalia ametiasutuste tegevust. Üldkohtu võimalik viga siseriikliku õiguse tõlgendamisel ei ole liidu õiguse rikkumine, vaid samastatav faktiveaga, millele apellatsioonimenetluses ei saa tugineda, välja arvatud siis, kui fakte on moonutatud.
- 46 Kolmas väide on vastuvõetamatu seetõttu, et selle esemeks on otsus, mille peale ei saa apellatsioonkaebust esitada, ja seetõttu, et vaidlustatakse Üldkohtu hinnanguid faktilistele asjaoludele. Lisaks puudub apellantidel apellatsioonkaebuse esitamise huvi, sest nende nõuet ei jäetud selles osas rahuldamata.
- 47 Apellandid leiavad, et apellatsioonkaebus on vastuvõetav ja selgitavad muu hulgas, et esimeses ja teises väites vaidlustatakse 1997. aasta otsusele antud Üldkohtu väär tõlgendus ja eriti nende punktide tõlgendus, millest nähtub selle otsusega 1997.–1999. aasta abikavale antud heakskiidu tähtaeg.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 48 EÜ artikli 225, Euroopa Kohtu põhikirja artikli 51 esimese lõigu ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 112 lõike 1 esimese lõigu punkti c kohaselt peab apellatsioonkaebuses olema selgelt märgitud kohtuotsuse, mille tühistamist nõutakse, vaidlustatud osad

ning õiguslikud argumendid, mis konkreetset seda nõuet toetavad, vastasel juhul võidakse apellatsioonkaebus või vastav väide vastuvõetamatuks tunnistada (vt 4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-352/98 P: Bergaderm ja Goupil vs. komisjon, EKL 2000, lk I-5291, punkt 34; 8. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-248/99 P: Prantsusmaa vs. Monsanto ja komisjon, EKL 2002, lk I-1, punkt 68, ja 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punkt 426).

49 Tuleb märkida, et kuigi on tõsi, et apellantide esimese ja teise väite argumentatsiooni mõned osad ei ole hästi mõistetavad, on see argumentatsioon tervikuna siiski piisavalt selge, et vajaliku täpsusega kindlaks teha, millised on vaidlustatud kohtuotsuse kritiseeritavad osad ja millised on seda kriitikat toetavad õiguslikud argumendid, mis võimaldavad Euroopa Kohtul teostada õiguspärasuse kontrolli.

50 Teise vastuvõetamatuse vastuväite kohta, mille kohaselt palutakse apellatsioonkaebuse esimeses ja teises väites, et tuvastataks Üldkohtu viga siseriikliku õigusnormi, st 1997.–1999. aasta abikava tõlgendamisel, tuleb märkida, et nii see ei ole. Nagu toonitasid ka apellandid, viitavad nad nendes väidetes 1997. aasta otsuse ajalise kohaldamisala väärle tõlgendamisele ja järelkult komisjoni aktile.

51 Eeltoodust järeldub, et apellatsioonkaebuse esimene ja teine väide on vastuvõetavad. Seega ilma, et praeguses staadiumis tuleks uurida kolmanda väite vastuvõetavuse argumenti, tuleb komisjoni poolt apellatsioonkaebuse suhtes esitatud vastuvõetamatuse vastuväide tervikuna tagasi lükata.

Põhiküsimus

Esimene ja teine väide

– Poolte argumendid

52 Esimeses väites leiavad apellandid, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, tõlgendades 1997. aasta otsust vastuolus õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõttega. Nad on seisukohal, et kui 1997. aasta otsust tõlgendada nii – nagu seda tegi Üldkohus –, et see ei sisalda luba *ad hoc* abitaotluste esitamise kutse avaldamiseks pärast 31. detsembrit 1999, mis oleks suunatud ettevõtjatele, kellele 1997.–1999. aasta abikava alusel tagati, et nad saavad osaleda uuesti kas automaatse ülekandmise või taotluse ümbersõnastamise kaudu hilisemas kutsemenetluses, siis on see otsus õigusvastane osas, milles kiidetakse heaks neid põhimõtteid rikkuv abikava. Nimelt ohverdatakse abikavaga – kui tõlgendada selle kehtivuse aega nii nagu Üldkohus – soodsad õiguslikud positsioonid, mis on antud üldkorras lubatud meetmetega.

53 Apellandid viitavad selles küsimuses hüpoteetilisele olukorrale, kus abitaotluste esitamise kutse oleks avaldatud 1999. aasta teises pooles. Ettevõtjatele, kes vastasid sellele kutsele ja kellele anti selline järjekoht, mis abi saamist ei võimaldanud, oleks tagatud nagu ka ettevõtjatele, kes vastasid eelmisele kutsele, võimalus osaleda kutsemenetluses teist korda kas automaatse ülekandmise või taotluse ümbersõnastamise kaudu.

Oleks olnud võimatu, et see teine osalemine oleks saanud toimuda enne 31. detsembrit 1999.

- 54 Apellandid järelavad, et abikava, millega antakse täpseid tagatise selle kohta, et ettevõtja võib abitaotluse uuesti esitada, kuid mida tõlgendatakse ja kohaldatakse nii, et see uuesti esitamine muutub võimatuks, ei saa pidada õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõttega kooskõlas olevaks. Samuti rikub selline abikava võrdse kohtlemise põhimõtet, sest teatud ettevõtjad – nimelt need, kes vastasid esimesele kutsele, mis avaldati 1999. aasta teises pooles – ei saanud enam teist korda menetluses osaleda.
- 55 Lõpuks märgivad apellandid, et eespool viidatud kohtuotsuse Nuova Agricast punktides 50 ja 51 lükkas Euroopa Kohus juba kaudselt tagasi komisjoni argumendi, et abikava reguleerivate siseriiklike sätetega ohtu seatud ootust ei saa talle omistada; Euroopa Kohus otsustas, et komisjon ei saa kuulutada ühisturuga kokkusobivaks abi, mille rakendamise korraga rikutakse Euroopa Liidu õiguse üldpõhimõtteid. Kord, millele Euroopa Kohus viitab, on vaieldamatult kehtestatud seda abikava reguleerivas siseriiklikus õiguses. Neid sätteid lubades peab komisjon endale võtma sellest võimalikult tuleneva vastutuse.
- 56 Teises väites leiavad apellandid, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi sellega, et ta rikkus kohustust eelistada 1997. aasta otsuse niisugust tõlgendust, mis oleks kooskõlas õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõttega. Nende arvates on see otsus piisavalt abstraktne, et sellele anda nende endi väljapakutud tõlgendus, mis on ainus nende põhimõtetega kooskõlas olev tõlgendus.

- 57 Apellandid leiavad, et ainult asjaolu, et otsuses on ilma täiendavate täpsustusteta märgitud, et 1997.–1999. aasta abikavale antud heakskiidu tähtaeg lõpeb 31. detsembril 1999, ei ole selle kava spetsiifilist konteksti arvestades piisav, et hajutada mitmeti mõistetavus küsimuses, kas ettevõtjad, kellele selle kava alusel tagati võimalus esitada automaatse ülekandmise või ümbersõnastamise kaudu abitaotlus teist korda, võisid seda õigust teostada ka pärast seda kuupäeva avaldatud kutsemenetluses, kui ühtegi sobivat kutset varem ei avaldata. Otsust riigiabi kavale vastuväidete esitamata jätmise kohta tuleb lugeda koos asjassepuutuva abikava täitmiseks kehtestatud spetsiaalse rakendamise korraga. Kui nimetatud rakendamise korras on ette nähtud teistkordse osalemise õigus nendel kulude abikõlblikkuse tingimustel, mis kehtisid esimeses kutsemenetluses, ilma et täpsustataks lõpptähtaega nagu käesolevas asjas, tuleks selle otsuse ajalise kohaldamisala tõlgendamisel seda asjaolu arvesse võtta.
- 58 Hagejad väidavad, et 15. septembri 2006. aasta kirjas, vastates komisjoni täpsustavale küsimusele abikava kohta, mis hakkas kehtima alates 1997. aastast ja millele heakskiitu sooviti, käsitles Itaalia valitsus ka apellantide seisukohta, et esimene abitaotlus määrab kindlaks teise taotluse suhtes kohaldatava menetluse ja eeskirjad ning viimase taotlusega vaid jätkatakse esimese taotlusega algatatud menetlust. Komisjon sellele seisukohale vastu ei väitnud ja kiitis abikava heaks.
- 59 Komisjon leiab, et esimene ja teine väide on põhjendamata.
- 60 Ta leiab, et kuigi Üldkohus ei maininud uurimise käigus apellantide esitatud eeldust, pidi ta asja lahendama eespool viidatud kohtuotsust Nuova Agricast arvestades. Kuigi Euroopa Kohus uuris *ex professo* vaid võrdse kohtlemise ja põhjendamiskohustuse väidetavat rikkumist, põhineb selle kohtuotsuse punktides 66–78 esitatud arutluskäik

sellest otsusest tuleneval 1997. aasta otsuse tõlgendusel ja 1997.–1999. aasta abikava heakskiidul. Euroopa Kohus leidis, et ainult teise kategooriasse kuuluvatel ettevõtjatel oli absoluutne õigus nõuda, et nende taotlus kantaks automaatselt üle järgmisesse kutsemenetlusse. Seega oli komisjon ainult nendele ettevõtjatele kohustatud üleminekumeetmena lubama esimeses järgmises kutsemenetluses osalemist, isegi kui see algatati pärast 31. detsembrit 1999, mis oli 1997. aasta otsusega antud heakskiidu tähtaeg.

- 61 Viidates selle kohtuotsuse punktile 75, väidab komisjon ka, et esimese kategooria ettevõtjate – nagu apellandid – taotluste vastuvõtmine uue korra alusel korraldatavas esimeses kutsemenetluses oleks neile andnud suurema võimaluse taotletud abi saada kui oli alles esimest korda konkureerivatel ettevõtjatel, kelle abi vajadus ei olnud kindel. Sellise aktsepteerimatu olukorra vältimiseks oleks komisjon, lähtudes vajalikkuse põhimõttest, olnud kohustatud tunnistama uue abikava kokkusobimatuks, kui sellega oleks lubatud vastu võtta kolmandas kutsemenetluses osalenud ettevõtjate ümbersõnastatud taotlusi. Samast kohtuotsusest tuleneb ka, et apellantidele ei oleks igal juhul saanud anda õigust osaleda uue kava alusel korraldatud kutsemenetluses. õiguslikult kohustuslik lahendus ei saa samaaegselt olla õigusvastane, mis välistab komisjoni vastutuse tekkimise.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 62 Esimeses ja teises väites leiavad apellandid sisuliselt, et Üldkohus oli selleks, et järgida õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõtet, kohustatud 1997. aasta otsust tõlgendama nii, et selles anti luba *ad hoc* abitaotluste esitamise kutse avaldamiseks pärast 31. detsembrit 1999, st pärast selle otsusega 1997.–1999. aasta

abikavale antud heakskiidu tähtaja lõppemist, mis oleks suunatud esimese ja teise kategooria ettevõtjatele nii, et apellantidele oleks antud õigus esitada ümbersõnastatud taotlus 2000.–2006. aasta abikava alusel korraldatud esimeses sobivas kutsemenetluses, st kaheksandas kutsemenetluses.

⁶³ Nende väidete põhjendatuse hindamiseks tuleb uurida, kas 1997. aasta otsus, kui seda tõlgendada nii, et selles ei anta luba sellise *ad hoc* kutse avaldamiseks, rikub neid viidatud põhimõtteid, nagu väidavad apellandid.

⁶⁴ Uurimisel on oluline arvesse võtta nii otsuse enda teksti, mille kokkuvõte avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas, kui ka 1997.–1999. aasta abikava, nagu see teatavaks tehti (vt selle kohta 20. mai 2010. aasta otsus kohtuasjas C-138/09: Todaro Nunziatina & C., EKL 2010, lk I-4561, punkt 31).

⁶⁵ Siinkohal tuleb meenutada, et komisjon ei saa kuulutada ühisturuga kokkusobivaks riigiabi, mille rakendamise korraga rikutakse Euroopa Liidu õiguse üldpõhimõtteid, nagu õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõtted (vt eespool viidatud kohtuotsus Nuova Agricast, punkt 51).

⁶⁶ Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, ei tulene 1997. aasta otsuse ja 1997.–1999. aasta abikava kooskõla nende põhimõteteга eespool viidatud kohtuotsusest Nuova Agricast.

⁶⁷ Nimelt, kuigi Euroopa Kohus otsustas nimetatud kohtuotsuses, et vaidlusalune otsus, millega lubati kehtestada 2000.–2006. aasta abikavas üleminekumeetmed, ei riku võrdse kohtlemise põhimõtet sellega, et selles koheldakse erinevalt esimese ja teise kategooria ettevõtjaid, ei võtnud ta mingit seisukohta küsimuses, kas see otsus või 1997. aasta otsus on kooskõlas muude põhimõtetega, nagu õiguspärase ootuse kaitse ja õiguskindluse põhimõtted. Vastupidi, ta toonitas selle kohtuotsuse punktis 44, et kuigi Nuova Agricast on põhikohtuasjas välja toonud ka teisi vaidlusaluse otsuse kehtetuse põhjuseid, ei tule selle otsuse kehtivuse kontrolli laiendada nendele teistele kehtetuse põhjustele, mida eelotsusetaotluses ei ole märgitud.

⁶⁸ Lisaks, Euroopa Kohtu poolt eespool viidatud kohtuotsuse Nuova Agricast punktides 67–78 tuvastatu, et esimese ja teise kategooria ettevõtjad ei olnud riigiabi vajalikkuse nõude seisukohast sarnases olukorras, ei ole iseenesest vastuolus komisjoni võimaliku kohustusega lubada kehtestada üleminekusätteid ka esimese kategooria ettevõtjate suhtes, et järgida just nimelt õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet.

⁶⁹ Seega, kuivõrd esimese kategooria ettevõtjad võivad tõesti sellele põhimõttele tugineda, võib nende üleminekumeetmete kehtestamise lubamine olla vajalik olenemata sellest, et need ettevõtjad ei ole teise kategooria ettevõtjatega sarnases olukorras. Euroopa Kohus on nimelt juba otsustanud, et ülekaaluka avaliku huvi puudumise korral rikkus komisjon kõrgemalseisvat õigusnormi, kui ta teatavaid õigusnorme kehtetuks muutes ei kehtestanud üleminekumeetmeid, kaitsmaks ettevõtja õiguspärast ootust liidu õigusnormide suhtes (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Belgia ja Forum 187 vs. komisjon, punkt 149 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 70 Samuti tuleb meenutada, et Euroopa Kohus tuvastas, et komisjon pidi olema teadlik nii esimese kui teise kategooria ettevõtjate olemasolust (eespool viidatud kohtuotsus *Nuova Agricast*, punkt 62).
- 71 Mis puudutab 1997. aasta otsuse ja 1997.–1999. aasta abikava kooskõla õiguspärase ootuse kaitse põhimõttega, siis on Euroopa Kohus korduvalt otsustanud, et sellele põhimõttele on õigus tugineda igal õigussubjektil, kelles liidu institutsioon on tekitanud põhjendatud lootusi. Isik ei saa aga nimetatud põhimõtte rikkumisele tugineda, kui institutsioon ei ole talle andnud täpseid tagatisi. Samuti, kui hoolikal ja teavitatud ettevõtjal on olnud võimalik ette näha tema huve mõjutada võiva ühenduse meetme vastuvõtmist, ei saa ta sellele põhimõttele tugineda, kui see meede vastu võetakse (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus *Belgia ja Forum 187 vs. komisjon*, punkt 147 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 17. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-519/07 P: komisjon *vs. Koninklijke FrieslandCampina*, EKL 2009, lk I-8495, punkt 84).
- 72 Käesolevas asjas on 1997. aasta otsuse, nagu see on avaldatud Euroopa Ühenduste Teatajas, punktis „Kestus” märgitud tähtaeg 31. detsember 1999.
- 73 Vastupidi sellele, mida väidavad apellandid, võis hoolikas ja teavitatud ettevõtja, kes pidi otsusest teadlik olema, sellest tähtajast järeldada, et võimalus osaleda vastavalt 1997.–1999. aasta abikava rakendamise korrale kas automaatse ülekandmise või taotluse ümbersõnastamise kaudu hilisemas kutsemenetluses, kui see, mille raames ta oli abitaotluse esitanud, oli piiratud sellele kavale antud heakskiidu kestusega.

- ⁷⁴ Muu hulgas tuleb märkida, et arvestades asjaolu, et 1997. aasta otsus, mis selle kava heaks kiitis, on erand EÜ artikli 87 lõikes 1 kehtestatud riigiabi ühisturuga kokkusobimatuses üldpõhimõttest, ei saanud see ettevõtja mõistlikult eeldada, et see otsus lubab – vastupidi põhimõttele, et niisugust erandit tuleb tõlgendada kitsalt – anda abi ka pärast selles otsuses märgitud tähtaega (vt 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-277/00: Saksamaa vs. komisjon, EKL 2004, lk I-3925, punkt 20, ja 23. veebruari 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-346/03 ja C-529/03: Atzeni jt, EKL 2006, lk I-1875, punkt 79).
- ⁷⁵ Igal juhul ei saa seda, et 1997. aasta otsuses oli 1997.–1999. aasta abikava heakskiidule antud lõpptähtaeg, pidada komisjoni poolt apellantidele antud täpseks tagatiseks, et nad saavad ümbersõnastatud taotluse esitada pärast seda kuupäeva avaldatud kutse alusel. Samuti ei saanud apellandid õiguspäraselt loota, et komisjon annaks pärast seda tähtaega uue heakskiidu riigiabi kavale, millel on sama rakendamise kord kui 1997.–1999. aasta abikaval.
- ⁷⁶ Neid asjaolusid arvestades tuleb asuda seisukohale, et isegi kui abikava rakendamise korda reguleerivad siseriiklikud õigusnormid ja kolmanda kutse raames vastuvõetud aktid ei näinud sõnaselgelt ette tähtaega uue osalemise võimaluse kasutamiseks hilisemas kutsemenetluses kas automaatse ülekandmise või ümbersõnastamise kaudu, ei saa apellantidel tekkida õiguspäraselt ootust, et nad saavad seda võimalust kasutada pärast 31. detsembrit 1999.
- ⁷⁷ Edasi, mis puudutab õiguskindluse põhimõtet, siis nõuab see, et liidu õigus oleks kindlaks määratud ja et selle kohaldamine oleks puudutatud isikutele ette nähtav (15. detsembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 325/85: Iirimaa vs. komisjon, EKL 1987, lk 5041, punkt 18, 15. veebruari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-63/93: Duff jt, EKL 1996,

lk I-569, punkt 20, ning eespool viidatud kohtuotsus Belgia ja Forum 187 vs. komisjon, punkt 69). Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 73–75, oli seetõttu, et 1997. aasta otsuses oli ette nähtud lõpptähtaeg, 1997.–1999. aasta abikavast võimalikult abi saavatele ettevõtjatele ette nähtav, et pärast seda kuupäeva ei saa selle kava alusel enam ühtegi abitaotluste esitamise kutset avaldada.

78 Lõpuks, mis puudutab 1997. aasta otsuse ja 1997.–1999. aasta abikava kooskõla võrdse kohtlemise põhimõttega, siis tuleb meenutada, et selle põhimõttega on vastuolus eelkõige see, kui sarnaseid olukordi käsitletakс erinevalt, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt eelkõige 17. juuni 2010. aasta otsus kohtuasjas C-413/08 P: Lafarge vs. komisjon, EKL 2010, lk I-5361, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).

79 Käesolevas asjas väidavad apellandid, et kui 1997. aasta otsust tõlgendada nii, et see ei luba pärast 31. detsembrit 1999 avaldada *ad hoc* abitaotluste esitamise kutset, mis oleks suunatud ettevõtjatele, kes 1997.–1999. aasta abikava alusel rahaliste vahendite puudumise tõttu abi ei saanud ja kes enne seda kuupäeva ei saanud ka osaleda hili-
semas kutsemenetluses kas automaatse ülekandmise või taotluse ümbersõnastamise kaudu, siis rikub nimetatud kava võrdse kohtlemise põhimõtet, sest nii annab see ühtele ettevõtjatele teistkordse osalemise võimaluse, kuid teistel ettevõtjatel seda võimalust ei tekigi.

80 Tuleb märkida, et nende ettevõtjate, kes said seda võimalust kasutada enne 1997. aasta otsusega määratletud heakskiidu tähtaja möödumist, ja nende ettevõtjate, kellel seda võimalust enam ei olnud, ebavõrdne kohtlemine on objektiivselt õigustatud. Nimelt, kuna EÜ artikli 87 lõike 3 alusel vastu võetud komisjoni otsus riigiabi kava-
le vastuväidete esitamata jätmise kohta on erand üldpõhimõttest, et niisugune abi

on ühisturuga kokkusobimatu, peab selle kehtivus olema ajaliselt piiratud. Mis tahes kindla tähtajaga heakskiit tähendab juba iseenesest ebavõrdset kohtlemist selle alusel, kas situatsioon jääb või mitte nimetatud heakskiitva otsuse ajaliselt kohaldamisalasse.

81 Kõigist eespool esitatud kaalutlustest tuleneb, et Üldkohus ei ole rikkunud õiguskindluse, õiguspärase ootuse kaitse ja võrdse kohtlemise põhimõtet, otsustades, et 1997. aasta otsust ei saa tõlgendada nii, et see andis hagejatele õiguse esitada ümbersõnastatud abitaotlus pärast selle otsuse kehtivuse lõppemist avaldatud abitaotluste esitamise kutse alusel.

82 Seega tuleb esimene ja teine väide põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide

– Poolte argumendid

83 Kolmandas väites leiavad apellandid, et Üldkohus on moonutanud 29. mai 2000. aasta kirja sisu, välistades vaidlustatud kohtuotsuse punktides 50 ja 51 võimaluse, et see sisaldab valeandmeid.

84 Apellandid on nimelt seisukohal, et Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 12, millele nimetatud punkt 50 viitab, selle kirja teksti valesti esitanud. Ei ole õige väita, et komisjon eristas kirjas kaht kategooriat ettevõtjaid, mida üleminekumeetmed puudutasid. Tingivat kõneviisi kasutades omistas ta Itaalia ametiasutustele vaid üleminekumeetmete projektis viidatud kahe ettevõtjate kategooria identifitseerimise.

85 Üldkohus on seega teinud vea, märkides, et selles kirjas oli komisjon seisukohal, et Itaalia ametiasutused esitasid talle laia kohaldamisalaga üleminekumeetme projekti, mis hõlmas ka esimese kategooria ettevõtjaid. Vastupidi, komisjon koostas teadlikult 29. mai 2000. aasta kirja nii, et ta saaks asuda seisukohale, et Itaalia ametiasutused tõid välja vaid kaks ettevõtjate kategooriat, mis olid esitatud selle kirja alapunktides a ja b, et varjatult vältida esimese kategooria ettevõtjate olemasolu.

86 Apellandid leiavad, et neil jääb alles vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise nõude esitamise huvi ka sellest aspektist, arvestades, et teatud argumendid, millel nende apellatsioonkaebus põhineb, puudutavad kuritegelikku valeandmete esitamist komisjoni poolt. Seega juhul, kui apellatsioonkaebus rahuldatakse, võib olla vajalik uurida, kas 29. mai 2000. aasta kiri neid valeandmeid sisaldas.

87 Komisjon on seisukohal, et kolmas väide on vastuvõetamatu või vähemalt põhjendamatu.

– Euroopa Kohtu hinnang

- ⁸⁸ Käesoleva kohtuotsuse punktis 86 kokkuvõtlikult esitatud apellantide argumentatsioonist tuleneb, et neil on huvi nõuda nende tuvastatud asjaolude ümberlükkamist, mille alusel Üldkohus järeldas, et 29. mai 2000. aasta kiri valeandmeid ei sisaldanud, ainult siis, kui apellatsioonkaebus rahuldatakse.
- ⁸⁹ Arvestades, et esimene ja teine väide lükati tagasi ja ainult kolmandast väitest – isegi kui see oleks põhjendatud – vaidlustatud kohtuotsuse tühistamiseks ei piisa, sest see on esitatud põhjenduste kohta, mis selle kohtuotsuse resolutsiooni ei mõjuta, tuleb asuda seisukohale, et see väide on igal juhul tulemusetu ja järelikult tuleb see tagasi lükata, ilma et tuleks uurida selle vastuvõetavuse küsimust.
- ⁹⁰ Seega tuleb apellatsioonkaebus rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- ⁹¹ Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellatsioonkaebuse esitaja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Nuova Agricast Srl-ilt ja Cofra Srl-ilt.**

Allkirjad